

Zbigniew Herbert

Nagymamám

*szentebbnél szentebb nagyanyám
hosszú feszes
szoknyában
végiggombolva
számtalan gombbal
mint egy orchidea
vagy egy szigetvilág
vagy egy csillagnyáj fenn az égen*

*ülök a térdén
és ő mesél
a világmindenségről
péntektől egész
vasárnapig*

*önfeledten hallgatom
s már tudok is mindent
ami őt illeti*

*csak a származását nem árulja el
Balabán* Mária nagymama
ez a Tapasztalt Mária*

*sohasem beszél
az örményországi
mészárlásról
a török vérengzésről*

*így még megtakarít nekem
pár év illúziót*

*tudom hogy kivárom
s majd magam is megismerem
bűvös igék és strás nélkül is*

*hogy milyen a szó
édes felszíne
és mi lapul
a legalján*

*zsidó származásra utaló lengyel családnév

Wisława Szymborska

A kor gyermekei

*A kor gyermekei vagyunk,
S ez a kor – politikus.*

*Ügyeid, ügyeink, ügyeitek,
a nappaliak, meg az éjjeliek,
mind, mind politikai ügyek.*

*Akarod, vagy nem akarod,
génjeidnek politikai múltja van,
bőrödnek politikai színárnyalata,
szemednek politikai látásmódja.
Amiről beszélsz, annak a kicsengése,
amiről hallgatsz, annak a jelentése
így, vagy úgy – politikai.*

*Még az erdőben barangolva is
politikai lépéseket teszel
a politika talaján.*

*Az apolitikus versek is politikusak,
s ott fenn a hold sem már holdmódra süt.
Lenni, vagy nem lenni, ez itt a kérdés.
Micsoda kérdés, monddad csak kedves?
Politikától vemhes.*

*Még csak emberi lénynek sem kell lenned,
ahhoz, hogy politikai jelentőségged legyen.
Elég, ha kőolaj vagy,
erőtakarmány, szekundér nyersanyag,
vagy akár konferencia-asztal, amelynek alakjáról
hónapokig tart a vita.
Közben emberek pusztultak el,
állatok múltak ki,
házak leégtek,
és elvadultak a földek,
éppúgy, mint a régi időkben,
amelyek kevésbé voltak politikusak.*

1988

Wiktor Woroszylski

Fiatal oroszok 1989-ben

*Eljönnek újra hozzám
annyira mások
mintha még minden előtt lennének
mintha az egyáltalán nem történt volna*

*Ihletetten
szavalnak Istenről
meg a Szellemről
mohón bámulnak a szemembe*

*Tizenkilenc éves szakállas fiúk
húzzák a harangot
könnyű ezüstösszürke kupola
boltozódik föléjük*

*Lépnek egyet
s előttük
a hólepte mezőn
kivehetetlen nyomok*

*De valahol mégis van
egy odú
egy fal
pár szál fa
és azok akiket ismertem*

*zokogva szól az egyik: – én azzal a névvel
én azzal a névvel azzal*

*nagylelkű a másik: – az a nő úgy könyörgött
katona úr!
frontállapot volt jogom volt hozzá
én mégsem
vagy szorosan az éjbe burkolózva:
– látod én azért meg mertem tenni*

*amaz meg hirtelen fellángoló örülettel:
– a vendégek közül ugyan melyik (cinkosan
behajlítva ujját az ajtókeretbe)
– ugye érted?*

*Most ezek
mind mások
valami mást mondanak
más hangon
másfajta izgalommal*

*és csak a mókás kis kalapokat
viselő feleségek
húzzák le őket a földre
gátolják röptüket
kásával meg káposztával
tele szatyraikkal*

Adam Zagajewski

Képeslapok

*Az őszirózsák bársony szalagok
matt fényében tiündökölnek.
Feltűnnek később a krizantémok is,
haloványzárga északi fények.*

*Mindenszentek napja volt,
de nem volt hová menniünk.
Halottaink nem laknak ezen a földön,
más holtak emlékezetében vándorolnak,
a galagonya termésében és ólomdarabokban.*

*Hetek óta zuhog az eső, zuhog,
akár a kínai harcosok, akik
rezzenéstelen arccal vonulnak föld alá.
A hanyattfekvő hegyi folyók
mohón nyelték a vizet és az októbert,
míg az agyag mind tökéletesebb
formákat mintázott.*

*Nem volt hová menniünk,
bár így oly üres volt a nap,
mint egy szellelbélelt kabátujj.
A temetők tele voltak előkelő,
de láthatatlan vendégekkel,
mint egy bálterem hajnaltájt,
mikor kihunynak mind az álmok.*

*Halottaink nem laknak ezen a földön,
úton vannak, utaznak évek óta.
S a cím, amit elsárgult képeslapokon megadnak:
olvashatatlan, és a postabélyegen
látható országok régóta nincsenek már.*

Gömöri György fordításai